

AU-1977

B.A. (Part-III) Examination

(Modern Indian Language)

PALI & PRAKRIT

(Compulsory)

Time : Three Hours]

[Maximum Marks : 100

Note :— Write answers in the medium offered.

सूचना :— स्वीकृत माध्यमातून उत्तरे लिहा.

1. Translate any **TWO** of the following :

20

खालीलपैकी कोणत्याही दोनचे ससंदर्भ भाषांतर करा :

(अ) कथञ्च पन, भिक्खवे, भिक्खु चित्ते चित्तानुपस्सी विहरति ? इध, भिक्खवे, भिक्खु सरागं वा चित्तं 'सरागं चित्त'न्ति पजानाति। वीतरागं व चित्तं वितरागं चित्त'न्ति पजानाति। सदोसं वा चित्तं 'सदोसं चित्त'न्ति पजानाति, वितदोसं वा चित्तं 'वितदोसं चित्त'न्ति पजानाति। समोहं वा चित्तं 'समोहं चित्त'न्ति पजानाति, वीतमोहं वा चित्तं 'वीतमोहं चित्त'न्ति पजानाति। साङ्ख्यं वा चित्तं 'साङ्ख्यं चित्त'न्ति पजानाति; विक्खित्तं वा चित्तं 'विक्खित्तं चित्त'न्ति पजानाति। महगगं वा चित्तं 'महगगं चित्त'न्ति पजानाति, अमहगगं वा चित्तं 'अमहगगं चित्त'न्ति पजानाति।

(ब) "कथञ्च पन, भिक्खवे, भिक्खु धम्मेषु धम्मनुपस्सी विहरति ? इध, भिक्खवे, भिक्खु धम्मेषु धम्मनुपस्सी विहरति पञ्चसु नीवरणेषु। कथञ्च पन, भिक्खवे, भिक्खु धम्मेषु धम्मनुपस्सी विहरति-पञ्चसु नीवरणेषु ?"

"इध, भिक्खवे, भिक्खु सन्तं वा अज्झत्तं कामच्छन्दं 'अत्थि मे अज्झत्तं कामच्छन्दो'ति पजानाति, असन्तं वा अज्झत्तं कामच्छन्दं 'नत्थि मे अज्झत्तं कामच्छन्दो'ति पजानाति, यथा च अनुप्पत्तस्स कामच्छन्दस्स उप्पादो होति तज्ज पजानाति, यथा च उप्पन्नस्स कामच्छन्दस्स पहानं होति तज्ज पजानाति, यथा च पहीनस्स कामच्छन्दस्स आपत्ति अनुप्पादो होति तज्ज पजानाति।"

(क) “कतमा च, भिक्खवे, सम्मासमाधि ? इह, भिक्खवे भिक्खु विविच्चेव कामेहि विविच्च अकुण्ठेहि यम्मोहि सवितक्कं सविचारं विवेकजं पीतिसुखं पठमं ज्ञानं उपसम्पज्ज विहरति । वितक्कविचारानं वृपसमा अज्झतां सम्पसादनं चेतती एकोदिभावं अवितक्कं अविचारं समाधिजं पीतिसुखं दुतिय ज्ञानं उपसम्पज्ज विहरति । पीतिया च विरागा उपेक्खको व विहरति, सतो च सम्पजानो, सुखञ्च कायेन पटिसंवेदेति, यं तं अरिया आचिक्खन्ति ‘उपेक्खको सतिमा सुखविहारी’ति ततिय ज्ञानं उपसम्पज्ज विहरति । सुखस्स च पहाना दुक्खस्स च पहाना पुब्बेव सोमनस्सदोमनस्सान अत्थङ्गमा अदुक्खमसुखं उपेक्खासतिपारिसुद्धि चतुत्थं ज्ञानं उपसम्पज्ज विहरति ।”

2. (अ) Translate any **TWO** of the following :

10

खालीलपैकी कोणत्याही दोनचे भाषांतर कर :

- (1) सब्बत्थं भूनि अनिरिसितो, न पियं कुब्बति नोपि अप्पियं ।
तस्मि परिदेवमच्छरं, णणे वारि यथा न तिप्पति ।।
- (2) “बुद्ध वीर नमो वत्थु, सब्बसत्तानमुत्तम ।
यो मं दुक्खा पमोचेसि, अज्जं च बहुकं जणं ।।”
- (3) पुनापरं यदा होमि सुक्ककनकसन्निभो ।
मिगराजा कक्कनाम परमसील समाहितो ।।
- (4) हिलिता जीविता वापि परिसुद्धेन मतं वरं ।
क्याहं जीविवहेतू पि काहामि परहेठनं ।।

(ब) Translate any **TWO** of the following :

10

खालीलपैकी कोणत्याही दोनचे भाषांतर कर :

- (1) याचामि तं महाराज घम्मिकं रड्ढवड्ढन ।
तव दानरता किति उग्गता देवमानुसे ।
- (2) न तस्स दानं ददमानो यसं लाभञ्च पत्थयिं ।
सब्बज्जुतं पत्थयानो तानि कम्मनि आचरिति ।।
- (3) दिवा वा यदि वा रत्तिं यदि एति वणिब्बको ।
लब्धा यदिच्छिक्कं भोगं पूरहत्थो व गच्छति ।।
- (4) पुनापरं यदा होमि मिथिलायं पुरुत्तमे ।
निमि नाम महाराजा पण्डितो कुसलत्थिको ।।

3. (अ) पाली साहित्यातील 'महासतिपट्टान' सुत्ताचे महत्त्व विशद करा. 15

किंवा

खुदकनिकायातील 'चरियापिटक' ग्रंथाचे महत्त्व स्पष्ट करा.

- (ब) 'सुत्तनिपात' ग्रंथाचे महत्त्व विशद करा. 10

किंवा

'सिविराज चरियाचा' सारांश लिहा.

4. (अ) चरियापिटकातील दानपरमिता विषयी विस्तृत लिहा. 10

किंवा

'थेरीगाथा' या ग्रंथाचे महत्त्व सांगून 'महाप्रजापती गौतमी' थेरीचे वर्णन करा.

- (ब) टिपा लिहा (कोणतेही दोन) : 15

(1) कथानुपस्सना

(2) वेदनानुपस्सना

(3) समाधी

(4) चार आर्य सत्य.

5. 'राजोवाद' जातकाचा सारांश लिहा. 10

किंवा

'उच्छृंग' जातकाविषयी विस्तृत माहिती लिहा.

